

Številka: 200-15/16-4/1

Datum: 3. 3. 2016

Poročilo
o seznantitvi Komisije z oceno varnosti ob demonstraciji ekstremne leve
27. 2. 2016.

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je na 18. nujni seji 1. 3. 2016 razpravljala o vprašanju varnosti ljudi v Sloveniji in zagotavljanju varnosti ter reda in miru s strani organov Policije po prikazu namer ekstremne leve skupine ljudi, ki je nakazovala, da je pripravljena poseči po nasilju na sicer mirnem shodu na Kotnikovi ul. v Ljubljani 27. 2. 2016.

Na seji Komisije so sodelovali vabljeni predstavniki Vlade:

- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve
- mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja Policije
- mag. Stanislav Vrečar, direktor Policijske uprave Ljubljana
- Zoran Klemenčič, direktor Slovenske obveščevalno-varnostne agencije

Na začetku seje je **dr. Franc Trček** (PS ZL) podal postopkovni predlog za prekinitev seje z obrazložitvijo, da je predlagana tema prejudiciranje s strani sklicatelja seje. O navedenem vprašanju je potrebno razpravljati širše, torej, o vseh ekstremizmih. Sicer pa je bilo s strani izvršne oblasti na eni od sej že povedano, da pojav ekstremizma v takšni obliki v Sloveniji ne obstaja; obstajajo le določeni posamezniki.

Član komisije **g. Marjan Dolinšek** (PS SMC) je podprl sklic seje s predlogom, da Komisija v okviru navedene točke opravi natančno razpravo o ekstremnih posameznikih in skupinah, ker morata skrb in pozornost vzbuditi vsak ekstremistični posameznik ali skupina, ki sta prisotna v naši družbi. O navedenem vprašanju je potrebno razpravljati in sproti analizirati ter izpostavljati posamezne primere in pojave.

Z navedenim stališčem poslanca Dolinška je soglašal tudi **g. Matjaž Nemec** (PS SD), saj so sleherni, že najmanjši ekstremi za družbo nevarni, iz zgodovine pa tudi vemo, kam lahko tovrstni ekstremizmi pripeljejo.

Glede na to, da je poslanec **dr. Franc Trček** vztrajal, da se glasuje o predlogu za prekinitev seje, je komisija z glasovanjem (za: 3; proti: 4) odločila, da z obravnavo nadaljuje ter od predstavnikov vlade sliši pojasnila o konkretnem dogodku in tudi oceno o prisotnosti ter morebitnemu porastu pojavnih oblik ekstremizma v Sloveniji, tudi zaradi nastale migrantske krize.

Predsednik mag. Branko Grims je v kratkem uvodu izpostavil, da je bil razlog za sklic seje dejstvo, da se je 27. 2. 2016 pri udeležencih shoda na eni strani pojavil zelo napadalen odnos številčnejše močnejše skupine udeležencev, ki pozdravlja in sprejema migrante in begunce v svojem okolju napram manjši skupini, ki ne podpira nastanitve migrantov in beguncev v centrih brez predhodnega neposrednega komuniciranja s predstavniki visoke politike. V konkretnem primeru bi na navedenem zborovanju lahko prišlo do hudega konflikta, saj je ena stran prišla na shod zelo dobro organizirana. Posamezniki so bili opremljeni z določenimi simboli, zamaskirani in opremljeni z rekviziti, ki ne sodijo na mirne shode, zato bi jih morala Policija že takoj odstraniti. Na drugi strani je bila številčnejša manjša skupina udeležencev s pretežno populacijo starejših gospa v prvi vrsti ter s slovenskimi zastavami in prepevanjem pesmi. Glede na to, da je bil shod namenjen mirnemu izražanju posameznikovih stališč, je celotna zadeva nenavadna, ker se je Policija postavila v trojni koridor proti pesnikom in že omenjenim starejšim gospem, kar je tudi razvidno s posameznih fotografij navedenega dogodka. Upravičeno se tudi postavlja vprašanje, kdo je predstavljal nevarnost na navedenem shodu oz. koga je bilo potrebo zaščititi.

Boštjan Šefic, državni sekretar Ministrstva za notranje zadeve je uvodoma dejal, da je Policija dobro ukrepala na navedenem dogodku in tako zagotovila javni red in mir ter varnost vseh prisotnih in tudi vseh ostalih, v neposredni bližini. Ministrstvo za notranje zadeve in Policija bosta vedno z vso resnostjo, odgovornostjo, odločnostjo in tudi učinkovitostjo obravnavala vse tiste posameznike ali pa skupine, ki bodo poskušale kršiti javni red in mir in ogroziti varnost državljanov bodisi posameznega kraja ali države, kot celote. Vsako nasilje je nesprejemljivo, ne glede na to, kdo ga poskuša povzročiti z zatekanjem k uveljavljanju svojih ekstremnih stališč. S tega stališča bo tudi Policija vedno ukrepala profesionalno, enako kot je to tudi storila na shodu 27. 2. 2016. Policija ne bo nikoli delala razlikovanj in odstopanj med levim in desnim ekstremizmom. Delo policije je pri tem strogo profesionalno s ciljem preprečiti tovrstne situacije. Pri tem je pomembno, da se enako zaščiti varnost vseh, ki izražajo svoja stališča in mnenja o določenem vprašanju.

Mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja Policije je najprej dejala, da je Policija že v preteklih letih zelo tvorno sodelovala s Komisijo na temo ekstremizma. Že takrat je bilo ugotovljeno, da se ekstremizem v zadnjih letih krepi tudi na ravni EU. Posledično temu je že sama Komisija ugotovila, da tudi Slovenija ni imuna pred tovrstnimi pojavi. Je pa tudi dejala, da v tem trenutku navedene pojavne oblike v Sloveniji ne predstavljajo nevarnosti za našo nacionalno varnost. Policija k obravnavi varnostnega tveganja vedno pristopi celovito in v sodelovanju s civilno in tudi vojaško obveščevalno-varnostno službo. Prav tako si tripartitno izmenjujejo operativne podatke, sodeluje se z inšpekcijskimi službami, lokalno skupnostjo in prav to prispeva k pravočasnemu odkrivanju navedenih pojavnih oblik.

Glede dogodka 27. 2. 2016 je najprej pohvalila profesionalno in strokovno delo policistov PU Ljubljana, ker so vzdržali in ohranili javni red in mir med skupinama, ki sta prišli na shod izpostaviti diametralno različna stališča. Prav tako policistom ni bilo potrebno voditi individualnih postopkov, ker je Policija ohranila varnost med skupinama. Poudarila pa je tudi, da je v konkretnem primeru šlo za dva neprijavljena shoda. Policisti so celotno dogajanje snemali na podlagi 114. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije. O navedenem dogodku so obvestili tudi udeležence shoda. Udeleženci so bili prav tako opozorjeni, da v kolikor bo prišlo do kršitve javnega reda in miru, bodo uporabljena prisilna sredstva. Na koncu prisilna sredstva niso bila uporabljena, prav tako policisti na kraju samem niso zaznali tako nevarnih predmetov, da bi jih v tistem trenutku morali zaseči.

Po zaključenem shodu je eden od udeležencev podal prijavo kaznivega dejanja po 297. členu KZ zaradi javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti. Policija v tem primeru zbira potrebne informacije in obvestila.

Mag. Stanislav Vrečar, direktor Policijske uprave Ljubljana je najprej izpostavil, da je v obeh primerih (shoda v podporo migrantom in shod proti migrantom) šlo za neprijavljena dogodka, s tem pa je bilo Policiji onemogočeno, da bi pred samim shodom sodelovala z organizatorjema, pridobila potrebne podatke o številu udeležencev, o trasi gibanja in ostalih podatkih. Policija je bila v tem primeru zelo okrnjena glede podatkov, ki bi pripomogli k vzpostavitvi in zagotavljanju varnosti ter javnega reda in miru.

Glede uporabe drogov za nošenje zastav s strani posameznih udeležencev shoda, ki bi v primeru fizičnih napadov povzročili težke poškodbe, je direktor PU Ljubljana pojasnil, da je bila dosedanja praksa, da se zaseže vse orožje, eksplozivne stvari ali predmeti, ki že po videzu nakazujejo, da so namenjeni za napad. Palica se lahko uporabi za napad, ampak teh izkušenj do sedaj, na srečo, ni bilo. Zato je Policija v konkretnem primeru svoje ukrepe prilagodila načelu sorazmernosti. Če pa bi v navedenem primeru zasegli droge oz. palice, direktor ocenjuje, da do shoda ne bi prišlo, ker bi že takoj morali izvesti postopke odvzema predmetov in stvari. Ocenjuje, da se je Policija v navedenem primeru pravilno odločila, ker potrjuje tudi končni izid, to je zavarovanje udeležencev shoda in premoženja v navedeni okolici.

Poslanec Matjaž Nemec je tudi sam izpostavil, da v Sloveniji nimamo slabih izkušenj z drogi in zato ocenjuje, da se je Policija v konkretnem primeru pravilno odločila, ker v posedovanju navedenih palic ni zaznala nevarnih predmetov. Glede na to, da sama razprava poteka zelo analitično skozi navedeni dogodek, ocenjuje, da je neprimerno in povsem nepotrebno, da so posamezni udeleženci shoda zamaskirani. Glede palic, ki so vidne na fotografijah, je razvidno, da jih je uporabljala ena in druga stran. Ena stran jih je nosila navpično (zastave), druga pa vodoravno.

Predsednik komisije je v nadaljevanju izpostavil, da se postavlja veliko polemik na spletnih straneh o tem, da je bilo na eni strani nekaj starih gospa, (razvidno tudi iz priložene fotografije), pa je Policija obrnjena proti njim postavila tri koridorje. Kar kaže na to, da so se policisti obrnili na stran teh starejših ljudi s postavitvijo pozicije za obvladovanje množic. Iz tega je razvidno, da je Policija ocenila, da je ta skupina ocenjena kot večja grožnja množično večji in organizirani skupini na nasprotni strani. Zato ga zanima povsem strokovni odgovor Policije glede navedene postavitve. Glede palic, ki jih držijo posamezniki vodoravno, pa opozarja, da niso za okras, ampak so imele določeno funkcijo. In tisti, ki so te palice uporabili, so bili tudi šolani za to. Palico primeš na tak način zato, da se razporedi sila, kar kaže, da vseeno ne gre za naključje, da se nekdo tako organizira.

Namestnica generalne direktorja Policije je na navedena stališča predsednika pojasnila, da je naloga policije na vsakem javnem shodu zagotavljanje javnega reda in miru, ne pa identificiranje ekstremistov. Na podlagi policijske taktike in metodike inšpektor, ki vodi in usmerja policiste na samem shodu, na kraju samem ustrezno razporedi policiste. Konjenica se smatra tudi kot hujše prisilno sredstvo, kadar je uporabljena v skupini in zoper skupino. Tudi ti policisti se lahko kadarkoli obrnejo proti komurkoli, ki bi kršil javni red in mir, tako, da je bila navedena postavitve policistov ustrezna. In tudi nasprotna skupina je bila številčnejša napram manjši skupini, zato je bila postavitve policistov tudi s tega vidika absolutna pravilna.

Glede napisa na plakatu »nedobrodošlica za SDS-ovce, SLS-ovce, NSi-ovce. Vsi isti, vsi rasisti, vsi fašisti. Go home«, se preverja v skladu z Zakonom o kazenskem

postopku glede morebitnega obstoja elementov kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva nasilja ali nestrpnosti v sodelovanju s pristojnim DT.

V nadaljevanju je bila dana beseda direktorju Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Predsednik Komisije je v uvodu izpostavil, da se je agencija v preteklih letih zelo intenzivno ukvarjala z desnim ekstremizmom; na koncu od tega ni bilo nič. Sedaj pa se opravičeno postavlja vprašanje, kako je v Sloveniji z levim ekstremizmom. In kako je z njegovimi morebitnimi povezave v tujini. Prav dogodki na Kotnikovi zelo spominjajo na nekatere podobne dogodke v tujini, ki smo jih lahko opazovati tudi preko medijev.

Direktor agencije je izpostavil, da agencija na podlagi 2. člena ZSOVA zbira podatke o morebitnih varnostno indikativnih aktivnostih skrajnih ekstremnih skupin iz tujine oziroma v povezavi s tujino, ki uporabljajo oziroma zagovarjajo nasilna sredstva za doseg svojih ciljev in bi kot take lahko ogrožale ali ogrozile nacionalno varnost Republike Slovenije. V okviru teh aktivnosti v preteklem letu agencija ni pridobila varnostno pomembnih podatkov. Je pa direktor ponovil, da pojav migrantskega vala v evropskih državah predstavlja več varnostnih tveganj in da se s tem krepi tudi levi in desni ekstremni pogled na reševanje migrantske krize. Problem pa je, ker je neke neobremenjene sredine v zvezi z navedenim vprašanjem vedno manj. S tega vidika se tveganje za nacionalno varnost vse bolj krepi v državah EU in tudi v R Sloveniji.

Mnenju predstavnikov Policije in SOVE je pritrdil tudi poslanec **dr. Franc Trček** in dejal, da gre pri navedenem vprašanju za problematiko varnostnega tveganja in opozoril, da so pri tem soodgovorni tudi politiki v smislu, ali to tveganje spodbujajo, ali ne. In sam ga definitivno ne spodbuja. Opozoril je tudi na napačno poročanje nekateri medijev, da se je tudi sam udeležil navedenega shoda na Kotnikovi. To ne drži, ker ga takrat niti ni bilo v Sloveniji.

Predsednik Komisije pa je dejal, da je sam pred zborovanjem v Šenčurju (Kranj) objavil na svoji spletni strani poziv vsem udeležencem, naj nihče s seboj ne nosi ali glorificira kakršne koli totalitarne simbole, prav tako jih je pozval k absolutnemu spoštovanju načela nenasilja in ustreznemu vedenju.

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb je na **nadaljevanju 18. nujne seje, 3. 3. 2016** razpravljala in odločala o predloženih predlogih sklepov. Po zaključeni razpravi je Komisija s petimi glasovi »za« in tremi glasovi »proti« sprejela naslednji

S K L E P :

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb poziva Vlado ter posebej pristojne obveščevalne in varnostne službe, da pozorno spremljajo vse oblike ekstremnih skupin in posameznikov, ki pozivajo k nasilju, jih sprotno analizirajo ter o tem redno, z analitičnimi poročili, obveščajo Komisijo za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb v obdobjih ali posebnih poročilih na podlagi tretjega odstavka 17. člena ZPNOVS.

Članica dr. Jasna Murgel in člani Marjan Dolinšek, dr. Franc Trček, Matjaž Nemec, Benedikt Kopmajer so pripravili besedilo sklepa, ki ga je Komisija po zaključeni razpravi sprejela s petimi glasovi »za« in štirimi glasovi »proti«.

SKLEP:

Komisija za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb ugotavlja, da smo v zadnjem času priča širjenju sovraštva in nestrpnosti, usmerjene zoper manjšine in določene skupine oseb, predvsem zoper begunce in migrante. Komisija prav tako ugotavlja, da se tako na ravni Evropske unije kot tudi v Republiki Sloveniji krepi ekstremizem. Komisija opozarja, da Republika Slovenija temelji na vrednotah, kot so demokracija, pravna država, enakost, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin ter nedotakljivost in varstvo človekove osebnosti in dostojanstva, in da je z Ustavo Republike Slovenije prepovedano spodbujanje k neenakopravnosti, nasilju, nestrpnosti zoper narodnostno, rasno, versko ali drugo socialno skupino. Zato Komisija pričakuje, da bodo javni funkcionarji pri opravljanju svoje funkcije odločno zavračali in obsojali spodbujanje k sovraštvu, nestrpnosti in diskriminaciji manjšin ali določenih skupin oseb in vsakršno obliko ekstremizma.

Komisija ugotavlja, da je Republika Slovenija varna država, zato so vsakršni strahovi pretirani, državljane in državljanke pa opozarja naj ne nasedajo provokacijam.

Komisija zaupa državnim, še posebej pa varnostnim organom, da bodo pri aktualnih dogodkih, povezanih z begunsko in migrantsko krizo, zagotavljali visoko stopnjo varnosti za vse in ravnali v skladu z zakonodajo in v okviru svojih pooblastil.

Mag. Branko Grims
Predsednik

